

V pátém čísle Bulletinu přinášíme několik ohlédnutí za konferencí ČAPV v Plzni a pozvánky na další konference. Za pozornost stojí anotace mnoha nových knih a aktuálních čísel pedagogických časopisů. Připomínáme také dvě nové výzvy pro autory časopisu *Pedagogika*.

výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Ohlédnutí směrem k Plzni

Vážené členky, vážení členové asociace,

od doručení minulého Bulletinu se v asociaci odehrálo mnoho podstatného. Především jsme měli možnost zúčastnit se Konference ČAPV 2015 v Plzni (viz zpráva v tomto Bulletinu). Soudě podle odezvy účastníků šlo o velmi zdařilou konferenci, která prokázala rozvoj pedagogického výzkumu v České republice (a také na Slovensku, díky hostům ze země našich sousedů). **Organizátorům konference v Plzni patří za jejich práci vřelé poděkování a respekt.** Laťka pro pořádání dalších konferencí je posazena vysoko a můžeme se jen těšit, jaké nové podněty přinese konference příští. Jak bylo avizováno, přípravy příští konference asociace, která se bude konat na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, už byly zahájeny.

V rámci konference proběhlo také velmi zásadní jednání nejvyššího orgánu asociace, kterým je **členská schůze**. Ta měla 16. září 2015 na programu mj. standardní body jednání, tzn. schválení zprávy o činnosti výboru, schválení zprávy o hospodaření asociace ověřené revizorem doc. Petrem Urbánkem a další dílčí body. Hlavním bodem jednání však bylo **schválení Stanov asociace** upravených podle nového občanského zákoníku. To představuje změnu statusu asociace z občanského sdružení na zapsaný spolek včetně změny názvu asociace ve znění *Česká asociace pedagogického výzkumu, z.s.* Změna stanov byla odhlasována a nyní nás čeká dotažení formálních procedur spojených se zapsáním asociace u příslušného rejstříkového soudu. Rád bych touto cestou poděkoval členům komise pro změnu stanov, kterými byli (v abecedním pořadí bez titulů): Josef Hanák, Veronika Laufková, Petr Najvar, Petr Novotný, Jana Poláchová Vašátková a Petr Urbánek. Přinesli mnoho cenných podnětů, které byly – věřím, že ku prospěchu věci – vypořádány. S novým zněním stanov a se zápisem z jednání členské schůze se členové mohou seznámit na internetových stránkách asociace.

Výbor asociace však nezažádal ani mimo členskou schůzi. V předvečer konference 15. září 2015 výbor na své schůzi projednal kromě výše uvedených bodů členské schůze také postup při urgování plateb neuhrazených členských příspěvků a následné kroky, které budou učiněny v případě, že člen asociace neplní své povinnosti vůči asociaci. Výbor dále diskutoval rozvoj webových stránek a hlavně rozvoj asociace v letech příštích. O dalších krocích budeme členskou základnu informovat.

Petr Novotný, předseda

2. Zpráva z konference

XXIII. konference ČAPV se konala ve dnech 16. až 18. září 2015 v prostorách Západočeské univerzity v Plzni a tématem konference byly „Etické a sociální aspekty v oblasti vzdělávání a pedagogickém výzkumu“. Celkem se konference zúčastnilo 161 výzkumníků. Z tohoto počtu 107 účastníků vystoupilo aktivně s příspěvkem, 10 prezentovalo své postery a 23 se účastnilo doktorských seminářů. Každý z účastníků konference obdržel sborník anotací a v současné době je připravován elektronický sborník příspěvků.

Hlavním organizátorem konference byla katedra pedagogiky Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni ve spolupráci s Českou asociací pedagogického výzkumu. Záštitu nad konferencí přijala děkanka FPE doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc. a náměstkyně primátora pro oblast školství a sociálních věcí Bc. Eva Herinková.

Konference byla slavnostně zahájena děkankou FPE ZČU v Plzni J. Coufalovou 16. září 2015 a v dopoledních hodinách zazněly dva hlavní referáty, které rozvíjely ústřední téma konference. S referátem „Etika výzkumu v behaviorálních vědách: praktické zkušenosti a výzvy“ vystoupil PhDr. Filip Smolík, Ph.D. z Akademie věd ČR, a dále pak Mgr. Petr Knecht, Ph.D. z MU v Brně, který zajímavým způsobem představil téma „O strašáku excelentního publikování a predátorských časopisech“. V odpoledních hodinách proběhlo jednání v šesti sekcích a členská schůze ČAPV. První den konference byl zakončen společenským večerem, který zahájila paní náměstkyně primátora pro oblast školství a sociálních věcí E. Herinková. Na programu společenského večera, mimo jiné, bylo představení divadelního souboru Druhé nástupiště (absolventi certifikátového programu Dramatická výchova katedry pedagogiky FPE) s inscenací „Vaňku, člověče!“ – adaptace jednoaktovky „Vernisáž“ Václava Havla. Dramaturgický koncept a režii zpracoval MgA. et Mgr. Roman Černík z katedry pedagogiky FPE ZČU v Plzni.

Druhý den konference (17. 9. 2015) byl zahájen posterovou sekcí a sympoziem na téma „Akční výzkum výukové komunikace“, které vedl Mgr. Roman Švaříček, Ph.D. se svými kolegy z MU v Brně. Sympozium bylo věnováno metodologii a výsledkům výzkumného šetření v designu participativního akčního výzkumu zaměřeného na komunikaci ve školní třídě 2. stupně základní školy. Následně pokračovalo jednání v pěti sekcích (sekce č. 5 byla ukončena 16. 9. 2015 odpoledne). Kromě jednání v sekcích proběhla soutěž prezentací v posterové sekci (viz informace k posterové sekci). V pozdních odpoledních hodinách proběhlo slavnostní zakončení konference, kde kromě vyhlášení vítězných prezentací v posterové sekci byly reflektovány výstupy z jednotlivých sekcí konference. Závěr konference patřil předsedovi ČAPV doc. Mgr. Petrovi Novotnému, Ph.D., který společně s organizátory zhodnotil průběh konference.

Nedílnou součástí XXIII. konference ČAPV v Plzni byly dva doktorské semináře, které se uskutečnily 18. 9. 2015 v dopoledních hodinách. Tematicky byly doktorské semináře zaměřeny na: „Práce s daty z mezinárodních vzdělávacích studií“, vedl PhDr. Ing. Petr Soukup (FSV UK Praha) a „Dialogismus a konverzační analýza ve výzkumu interakce ve třídě“, vedl Mgr. František Tůma, Ph.D. (PdF MU Brno).

Závěrem je možné konstatovat, že všechny dny jednání a diskuzí v sekcích, sympoziu a posterové sekci (vč. doktorských seminářů) bezpochyby přispěly k naplnění cílů XXIII. konference ČAPV v Plzni. Nyní se můžeme jen těšit na další a to již XXIV. konferenci ČAPV v Českých Budějovicích v září 2016.

Za organizační tým Dagmar Šafránková

3. Posterová sekce XXIII. konference ČAPV v Plzni

Během XXIII. konference ČAPV v Plzni byla organizována posterová sekce. Tato sekce proběhla 17. 9. 2015 dopoledne. V posterové sekci bylo prezentováno 10 posterů 13 autorů/-ek, tematicky velmi variabilně zaměřených na otázky výzkumu v oblasti výchovy, vzdělávání, učitele, rodiče i žáka. Součástí prezentace posterů byla odborná soutěž ČAPV a vítězný poster byl oceněn při slavnostním zakončení XXIII. konference ČAPV v Plzni.

Postery byly hodnoceny odbornou komisí ve složení:

- Mgr. Roman Černík – ZČU v Plzni
- doc. Mgr. Jana Poláchová Vašátková – UP Olomouc
- PhDr. Jana Stará, Ph.D. – UK Praha
- Mgr. Lenka Hloušková, Ph.D. – MU Brno
- Mgr. et Mgr. Jan Mareš, Ph.D. – MU Brno

Odborná komise posuzovala jednotlivé prezentace v posterové sekci na základě těchto kritérií: přínos tématu pro rozvoj pedagogiky, zohlednění hlavního tématu konference, metodologie, design a grafické zpracování posteru.

Vítěznou prezentací v posterové sekci se stala: „Analýza nabídky individuálního soukromého doučování“ autorů z ÚVRV PedF UK Praha: Mgr., Bc. Víta Šťastného a Mgr. Barbory Terreros. Tento poster splňoval všechna zvolená kritéria a ocenění autoři se mohou účastnit XXIV. konference ČAPV v Českých Budějovicích jako čestní hosté.

Za organizační výbor konference Dagmar Šafránková

4. Zpráva o jednání Rady vědeckých společností

Jako každý rok se zástupce výboru ČAPV zúčastnil dne 12. října 2015 valné hromady Rady vědeckých společností (RVS), jejímž je ČAPV (podobně jako ČPdS) členem. Rada v současnosti sdružuje 78 společností s 25 tisíci členy, je jejich zastřešujícím orgánem ve vztahu k AV ČR a nástrojem dotační politiky. V minulém roce administrovala dotace ve výši 5,85 mil Kč., tj. asi 230 Kč na člena (příspěvek Rady na fungování ČAPV se v tomto ohledu jeví jako adekvátní).

Členské společnosti byly charakterizovány jako oborové jednotící platformy často propojující akademii, vysoké školy, resortní ústavy, studenty apod. Často společnosti vykonávají činnosti, za které nejsou „body“, a v tom smyslu jsou významným hráčem vedle vysokých škol a akademie. Olomoucká konference ČAPV (Pedagogický výzkum – spojnice mezi teorií a praxí) byla explicitě zmíněna jako příklad významné národní konference. Některé, zejména přírodovědné společnosti s dlouhou tradicí, navíc sdružují i amatéry (a vykazují výraznou popularizační a osvětovou činnost, zaměření na studenty a mládež). Vedle toho ovšem jsou zastoupeny i společnosti, kterým z hlediska náplně neodpovídají (akademické) ústavy ani (univerzitní) katedry, sdružují převážně odborníky a suplují absentující institucionální bázi oboru (často mají výrazně interdisciplinární charakter).

AV ČR bude v budoucnu muset formálně upravit způsob financování RVS, po formální stránce bude muset vytvořit příslušný orgán, po věcné stránce by se nemělo nic změnit. Hrozilo, že bude nutno RVS rozpustit a znovu založit, našla se i další cesta, proto má smysl schvalovat stanovy. Stanovy byly schváleny.

Nejvíce problematický bod setkání bylo projednávání přihlášek dvou nových společností. U Brněnského naratologického kroužku byly pochybnosti o otevřenosti společnosti (vyžadují, aby přijímaný každý člen pronesl přednášku nebo referát) a zaznělo negativní stanovisko literárních vědců, kteří naratologii považují jen za subdisciplínu svého oboru. Česká společnost pro buněčnou biologii sice získala přesvědčivou většinu hlasů přítomných (ačkoli se oddělila od Čs. společnosti biologické, což se deklarativně nepodporuje), nebylo však dosaženo kvóra z celkového počtu členských společností. Ani jedna společnost tak nebyla přijata.

Dominik Dvořák, člen výboru ČAPV

5. Nové tváře v ČAPV

V posledních týdnech projevíli zájem o členství v ČAPV nové kolegyně a kolega. Na základě vlastní žádosti se stali novými členem ČAPV:

- Mgr. Pavel Čopf, obor zájmu: filozofie výchovy, výchova k demokracii, dějiny školství.
- Mgr. et Mgr. Klára Harváňková, obor zájmu: vzdělávání dospělých, mladí dospělí a kariéra.
- Mgr. Kristýna Pulišová, obor zájmu: žák elementární školy.
- Mgr. Jana Sedláčková, Dis., obor zájmu: dětské čtenářství, rozvoj dítěte, sociologie výchovy.

(Všichni uvedení jsou doktorandy Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.)

Nově přijatým členům je vždy zasílán přijímací dopis se základními informacemi. **Přejeme jim ještě touto cestou profesní elán, neutuchající zájem o pedagogický výzkum a mnoho úspěchů.** Od nových kolegů očekáváme, že vnesou do činnosti asociace nové podněty a budou pro komunitu pedagogického výzkumu aktivními, platnými a perspektivními členy.

Petr Novotný, předseda

6. Cena ČAPV za významnou publikaci

Při příležitosti 23. výroční konference ČAPV, konané 16.–18. 9. 2015 na Pedagogické fakultě ZČU v Plzni, byly vyhlášeny letošní ceny ČAPV za pozoruhodné publikační počiny. Komise ve složení Martin Chvál, Jiří Mareš, Michaela Píšová, Jana Poláchová Vašátková, Jan Průcha a Klára Šedová hodnotila všechny platně nominované práce. Na základě výsledného pořadí výbor udělil tyto ceny za pozoruhodnou výzkumně zaměřenou publikaci (2013–2014):

V juniorské kategorii byly na základě shody celkového počtu bodů uděleny dvě první ceny, a to za texty:

- Šťastný, V. (2014). Soukromé doučování a vzdělávací politiky v Evropě. *Pedagogická orientace*, 24(3), 353–374.
- Laufková, V., & Novotná, K. (2014). Školní hodnocení z pohledu žáků. *Orbis scholae*, 8(1) 111–127.

V kategorii monografie byla udělena jedna první cena za knihu:

- Píšová, M., Hanušová, S., Kostková, K., Janíková, V., Najvar, P., & Tůma, F. (2013). *Učitel expert: jeho charakteristiky a determinanty profesního rozvoje (na pozadí výuky cizích jazyků)*. Brno: Masarykova univerzita.

V kategorii recenzovaný časopisecký článek (2013–2014) byla udělena první cena za dva články vycházející z jednoho výzkumného projektu:

- Urbánek, P., Dvořák, D. & Starý, K. (2014). Dynamika sociálního klimatu učitelských sborů v době reformy. *Orbis scholae*, 8(1) 65–78.
- Dvořák, D., Urbánek, P., & Starý, K. (2014). High autonomy and low accountability: Case study of five Czech schools. *Pedagogická orientace*, 24(6), 919–940.

V kategorii recenzovaný časopisecký článek (2013–2014) byla udělena i jedna druhá cena za článek:

- Hloušková, L. (2014). Mám základní vzdělání. Příčiny a důsledky předčasných odchodů ze studia a ze vzdělávání. *Studia paedagogica*, 19(2), 11–38.

Zvláštní ocenění za aktivity související s vědeckým publikováním (2013–2014) udělil výbor se souhlasem odborné poroty Martinu Chválovi a výkonné redakci časopisu Pedagogika za vytvoření a zpřístupnění digitálního archivu časopisu Pedagogika.

Děkujeme všem, kdo se na organizaci soutěže podíleli.

Dominik Dvořák

POZVÁNKA NA KONFERENCI

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Česká sekce INSEA si Vás dovoluují pozvat na konferenci

Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání.

Konference se bude konat 1.–2. prosince 2015 v Uměleckém centru Univerzity Palackého, Univerzitní 3–5, Olomouc.

Konference je pořádána s cílem obnovit činnost České sekce INSEA a řešit aktuální problémy oboru. Během konference bude diskutována potřebnost a role České sekce INSEA, cesty k obnově její činnosti a vize jejího fungování do budoucna. V souvislosti s konáním konference bude zahájen nábor nové členské základny a uskuteční se volba výboru organizace. K účasti zveme jak odborníky, tak učitele z praxe a studenty, vítáme příspěvky teoretického, přehledového, empirického, metodologického i metodického charakteru.

Informace pro účastníky a přihlášky najdete na této adrese:

<http://www.conbri.com/event/konference-ceske-sekce-insea>

Přihlášky k aktivní účasti přijímáme do 10. 11. 2015, přijímání přihlášek k pasivní účasti není omezeno. Příspěvky, jež úspěšně projdou recenzním řízením, budou publikovány v odborné knize zaměřené na reflexi kurikula výtvarné výchovy pro všeobecné vzdělávání. Příspěvky s jiným tematickým zaměřením budou postoupeny do recenzního řízení časopisu Kultura, umění a výchova (www.kuv.upol.cz). Těšíme se na vaši účast!

Za organizační výbor Petra Šobáňová

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

- Ve dnech 10.–11. 11. 2015 se na půdě Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci XI. ročník mezinárodní konference **Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů**. Více viz: <http://www.pedagogikadsp.cz/>
- 19. 11. 2015 se na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity uskuteční konference **Učitelské praxe – současné poznatky a perspektivy**. Více viz: <http://katedry.ped.muni.cz/pedagogika/konference>
- Ve dnech 19.–20. 11. 2015 pořádá Ústav pedagogických věd FF MU mezinárodní sympozium **Intergenerational learning: workplace learning, community learning and learning within the family**. Více viz: intergenerationallearning.cz
- Ve dnech 1.–2. prosince 2015 se v Olomouci bude konat konference **Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání**. Více viz: <http://www.conbri.com/event/konference-ceske-sekce-insea>
- V termínu 3.–4. 12. 2015 se ve Velkých Bílovicích uskuteční Študentské fórum XV. **Metodologické otázky tvorby studentských výzkumných projektů v pregraduálním i postgraduálním štúdiu**. Více viz: <http://www.sf.fhs.utb.cz/>
- Ve dnech 14.–15. 1. 2016 se na Pedagogické fakultě UHK bude konat konference **Výchova k dobru**. Více viz: <http://loxias.uhk.cz/kpp/vkd>
- Ve dnech 1.–2. 2. 2016 se na Fakultě sociálních a ekonomických věd UK v Bratislavě uskuteční konference **Kvalitativní přístup a metody vo vedách o človeku**. Více viz: gak.upol.cz
- V termínu 8.–9. 2 2016 se v Olomouci bude konat konference **PhD existence: česko-slovenská konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech, s podtitulem aplikace teoretických poznatků do každodenní praxe**. Více viz: <http://www.contexo.cz/cs/phdexistence6/obsah/registrace-19>

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

NOVINKA: Orbis scholae 1/2015

První letošní číslo časopisu Orbis scholae uveřejňuje následující studie: Národní rada pro vzdělávání 1994–2014: Geneze záměru a příčiny jeho neuskutečnění (A. Veselý), Internacionalizace vysokého školství: Zahraniční mobilita studentů v ČR z pohledu výzkumu Eurostudent IV (M. Šmídová), Potřeba kariérových informací u žáků absolventských ročníků odborně profilovaných středních škol (P. Hladý), Komunikace ve školní třídě a žákovské učení (M. Sedláček, K. Šedřová), Není nekázeň jako nekázeň: Rezistentní chování žáků jako projev moci ve školní třídě (K. Lojdová), Predškolská a elementárna pedagogika a jej medzinárodná akceptácia: portrét jednej slovenskej slabosti (O. Kaščák, B. Pupala, V. Lehotská, O. Zápotočná), Určovanie hraničných skóre pre kriteriálne testy (A. Mentel).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Pedagogická orientace 4/2015

Druhé letošní číslo časopisu Pedagogická orientace uveřejňuje následující studie: Mezinárodní výzkum kompetencí dospělých PIAAC: hlavní zjištění a implikace pro vzdělávací politiku (J. Straková, A. Veselý), Subjektivně vnímaná zdatnost učitelů v kontextu jejich profesního vzdělávání: zjištění a výzvy z šetření TALIS 2013 (V. Kašparová, E. Potužníková, T. Janík), Srovnání žákovské obliby školy a matematiky pohledem mezinárodních šetření (M. Federičová, D. Münich), Důraz školy na akademický úspěch: TIMSS 2011 jako sonda do reformy v České republice (D. Dvořák).

<https://journals.muni.cz/pedor>

Pedagogika 2/2015

Druhé letošní číslo Pedagogiky obsahuje stati Tvorba případových studií pro výzkumné účely (J. Mareš), Kdopak to mluví? Participace žáků ve výukové komunikaci na druhém stupni základní školy (K. Šed'ová, P. Sucháček, M. Majcík), Chtěná a nechtěná profesní Já studentů 2. ročníku pedagogické fakulty (B. Pravdová), Nové profesní výzvy učitele po jmenování ředitelem školy (J. Voda).

<http://userweb.pedf.cuni.cz/pedagogika/>

NOVINKA: Studia paedagogica 3/2015

Třetí letošní číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje následující stati: Triadické interakce ve výukové komunikaci (L. Molinari, C. Mameli), Psychologická gramotnost ze dvou poznávacích perspektiv: aktuální výzva pro výuku psychologie a její didaktiku (V. Chrz, A. Nohavová, J. Slavík), Výzkumy subjektivních teorií učitelů v kontextu profesního rozvoje: přehledová studie (P. Koubek, T. Janík), Postoje rodičů k volbě základní školy (J. Simonová), Výzkum soudobých dějin pedagogiky a školství: k metodologickým otázkám historicko-pedagogického výzkumu (J. Zounek, D. Knotová, M. Šimáně), Scénáře donucovací moci u studentů učitelství na praxi: studentka Alice (K. Lojdová, J. Lukas).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: E-pedagogium 2/2015

Letošní druhé číslo E-pedagogia uveřejňuje následující odborné články a statě: Didactic Principles by Comenius and 21st Century Skills (A. Jůvová, F. Bakker), 21st Century Skills in University and Primary Education Curricula in the Czech Republic (A. Jůvová, Š. Chudý, P. Neumeister, J. Plischke), Evaluation of Quality of University Education Exemplified by the Faculty of Physical Culture, Palacký University, Olomouc (I. Dostálová, Z. Svozil, M. Sigmund, J. Kvintová, J. Baše), 21st Century skills: a perspective from England (J. White), The introduction of a competence-based curriculum in Spain: From the Primary school to the training of teachers (J. Pamies, A. Blanco, J. Granados Sanchez, M. Villanueva), The status of twenty-first century skills within the University of Milan-Bicocca's Degree Programme in Primary Education (L. Andrea Teruggi,

F. Zuccoli), Competences in Teacher Education at Schwyz University of Teacher Education (PHSZ), and the Swiss Education Policy (I. Arnet-Clark, R. Smeets-Cowan, J. Kühnis), Essential Skills for 21st Century Teachers in Turkey: Uludag University Example (Ş. Baltacı Göktaş, S. Özeke), 21st century skills at Saxion Teacher Trainer Education Hengelo (G. Brühne, E. H. Ruitkamp), People with physical disabilities on the labour market – abilities required for work self fulfilment (L. Procházková), The impact of direct child assistance strategy as an approach for rehabilitating children and youths with disabilities: a baseline survey of the three senatorial districts of cross river state of Nigeria (J. E. Olayi), Methods of developing critical thinking when working with educative texts (D. Cibáková), Constructivism on Literary Teaching: Assimilating Prior – knowledge, Social Environment, and Experiences in D. Zawawi Imron's poems and Black American's Poems (I. W. Harits), The characteristic of creativity – reaction of children with hearing impairment to an ambiguous stimulus (P. Potměšilová)

<http://www.pdf.upol.cz/rychle-odkazy/casopis-e-pedagogium/>

Sociální pedagogika 1/2015

První letošní číslo Sociální pedagogiky obsahuje studie Vědecký přístup k riziku a rizikový koncept vědy (B. Binka), Nerovnost, chudoba, nejistota (I. Švihlíková), Odborná reflexe studie: Nerovnost, chudoba, nejistota (N. Johanisová), Subkultury mládeže: Od deviace k fragmentaci (J. Smolík), Vzdělávání založené na silných stránkách jako nástroj snižování nejistot a rizik (J. Navrátilová) a Práce s mládeží v době nejisté (M. Punová).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 1/2015

V letošním prvním čísle časopisu Scientia in Educatione jsou uveřejněny následující stati a studie: Zájem žiaků nižšieho sekundárneho vzdelávania o biologické vedy (J. Fančovičová, M. Kubiato), Výuka molekulární biologie na gymnáziích: analýza současného stavu a možnosti její podpory (V. Janštová, M. Jáč), Termín „evoluce“ a jeho vymezení a použití v českých a britských učebnicích přírodopisu a biologie (L. Müllerová), Didaktické využití školních zahrad v České republice na primárním stupni základních škol (Z. Vácha), Badatelsky orientované vyučování matematice (L. Samková, A. Hošpesová, F. Roubíček, M. Tichá), Didaktika geologie na Slovensku – história, súčasný stav a perspektivy (L. Turanová, I. Ružek).

<http://www.scied.cz/>

NOVINKA: Lifelong Learning 2/2015

Druhé číslo roku 2015 časopisu Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání obsahuje tyto stati a studie: Předpoklady úspěšného učení se v dospělosti (N. Špatenková, L. Smékalová), Základní hudební prvky rytmus, melodie, harmonie z pohledu alternativní waldorfské pedagogiky i pohledu psychologicko-neurologického (J. Konvalinková),

Sociální vlivy – psychologický fenomén při volbě další vzdělávací a profesní dráhy (P. Hladý), Inovativní přístupy ve zjišťování úrovně metakognitivních znalostí: validizace nástroje zjišťujícího metakognitivní znalosti ve specifické doméně čtení (J. Řičan, V. Chytrý, L. Zilcher), Fenomén symptomatických poruch řeči u osob se senzoryckým postižením z pohledu logopedů (A. Hanáková, K. Stejskalová), Smysl pro soudržnost a adherence ke zdravému životnímu stylu u adolescentů (S. Pelcák, S. Hoferková, V. Bělík), Self-koncept vo vztahu k zvládnutí zátáže v adolescencii (L. Ďuricová, V. Trojanová), Vztah osobnostných faktorov k školskému výkonu vysokoškolských študentov (Š. Vendel), Motivovanost k výkonu učitelského povolání v souvislosti s osobnostními předpoklady studentů v kontextu teorie Johna L. Hollanda (M. Faltýnová, V. Smetanová), Subjektívny pohľad žiaka na spôsob štruktúrovania učiva učiteľom (D. Gunišová, J. Duchovičová), Aspekty učení v didaktice odborných předmětů a praktického vyučování v kontextu výukových metod (P. Pecina, I. Svoboda), Prvky kooperace a kompetice ve výuce z pohledu středoškolských učitelů (L. Formanová, et al.).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

MAGISTER: reflexe primárního a preprimárního vzdělávání ve výzkumu 2/2014

V již čtvrtém čísle stále vznikajícího časopisu byly publikovány tyto výzkumné texty: Homosexualita v pedagogicko-psychologickém pojetí (D. Štěrbová, M. Rašková), The complex analysis of early childhood institutional change (S. Golyán), Pregraduální příprava učitelů na integrované přírodovědné vzdělávání na primární škole (J. Petrová, D. Stolinská), Přístup předškolních pedagogů a studentů oboru učitelství pro mateřské školy k dramatické výchově (A. Berčíková) a Violence and aggression in interpersonal contacts at school (M. Dubis). V tomto čísle můžete nalézt také recenze na odborné publikace Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy, Částková, P. (D. Stolinská – rec.) a Učitel a rodič, Čapek, R. (V. Švrčinová – rec.).

<http://kpv.upol.cz/magister.php>

NOVINKA: Journal of Technology and Information Education 1/2015

První číslo roku 2015 časopisu JTIE obsahuje výzkumné studie Badatelsky orientovaná výuka a competence učitele k její realizaci (J. Dostál), Stylistika srovnání prezenční a distanční výuky programování (R. Fojtík), Možnosti realizace a přínosy polytechnického vzdělávání v podmínkách humanitně a přírodovědně orientovaných středních škol (M. Klement), Řízení procesu výuky pomocí adaptivního počítačového systému (Z. Krišová, M. Pokorný), Výuka tvorby prezentací a prezentačních dovedností s využitím badatelsky orientované výuky (M. Křížová), Rozvoj prírodovedného myslenia žiakov prostredníctvom simulácií (M. Spodniaková Pfefferová), Parametry kvality výuky o technice (Č. Serafín), Technické vzdělávání a podmínky technického vzdělávání, jako prostředek rozvoje tvořivosti (J. Novotný), Možnosti rozvoje sebepojetí žáka v technické výchově na primární škole (P. Částková, J. Kropáč), Pracovní výchova v kontextu vývoje předškolního kurikula (E. Šmelová).

<http://jtie.upol.cz/>

NOVINKA: Journal of Pedagogy 1/2015

První, speciální, letošní číslo časopisu Journal of Pedagogy s názvem Trends in Cognitive Education obsahuje následující studie: From dynamic assessment of cognitive abilities to educational interventions: Trends in cognitive education (I. Kovalčíková), The relationship between fluid intelligence and learning potential: Is there an interaction with attentional control? (M. Filičková, I. Ropovik, M. Bobaková, I. Kovalčíková), The development of a new method of idiographic measurement for dynamic assessment intervention (E. Hurley, R. Murphy), Computational psycholinguistic analysis and its application in psychological assessment of college students (D. Kučera, J. M. Havigerová), Executive functioning in three groups of pupils in D-KEFS: Selected issues in adapting the test battery for Slovakia (J. Ferjenčík, M. Slavkovská, J. Kresila), Effects of story mapping on third-grade students with Attention Deficit Hyperactivity Disorder (J. N. Chavez, J. Martinez, R. S. Pienta), Asking better questions! A review of the pedagogical strategies used in one senior level award in Scotland (M. Thorburn, K. Seatter), An Evaluation of the preservice English teacher education in a university in China: Pros and cons from an insider's journey of learning (W. Ping).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

NOVINKA: Pedagogika.sk 4/2015

Čtvrté letošní číslo časopisu Pedagogika.sk obsahuje studie: Hľadanie expertného konsenzu o najúčinnějších politikách na inklúziu rómskych detí vo vzdelávaní na Slovensku (J. Miškolci), Akademická prokrastinace a její negativní dopady na vysokoškolské studenty (M. Grunová).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

KNIHY – SBORNÍKY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

NOVINKA: Dostál, J. (2015). *Badatelsky orientovaná výuka: Kompetence učitelů k její realizaci v technických a přírodovědných předmětech na základních školách*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Předložená monografie reaguje na potřebu rozvoje pedagogické teorie v oblasti badatelsky orientované výuky se zaměřením na kompetence učitele technických a přírodovědných předmětů a na aktuální potřeby zohledňující rozvoj žáka a vycházející ze vzdělávací praxe a požadavků společnosti. Konceptně je pojata jako teoreticko-empirická studie rozpracovávající poznatkovou bázi badatelsky orientované výuky a s ní související učitelské kompetence na základě syntézy dílčích teoretických poznatků a reflexe výsledků relevantních výzkumných šetření. Je řešena relativně ohraničená oblast pedagogické teorie, která má však širší souvislosti projevující se vazbami na příbuzné vědní obory – mj. psychologie, přírodní vědy, technika. Prostřednictvím teoretických a empirických šetření usiluje o rozšíření teorie pedagogiky a přispívá k propojení pedagogických výzkumů a výzkumů v oborových didaktikách technických a přírodovědných předmětů.

NOVINKA: Částková, P. (2014). *Interkulturní vzdělávání učitelů primární školy*. Olomouc: Jiří Dostál.

Odborná publikace se v souladu s aktuálními vzdělávací politikou zabývá problematikou interkulturního vzdělávání, jako jednou z nezbytných součástí přípravy na život v kulturně diverzité společnosti. Na podkladě vymezení teoretických východisek problematiky interkulturního vzdělávání předkládá reflexi současného stavu implementace průřezového tématu Multikulturní výchova do edukačního procesu. Na tuto problematiku nahlíženo jak z pohledu odborné teorie, tak pedagogické praxe. Kniha prezentuje snahu o ucelený teoretický základ problematiky interkulturního vzdělávání s důrazem na systematické vymezení pojmů a jejich obsahu. Teoretické podklady problematiky interkulturního vzdělávání jsou předkládány v návaznosti na současnou primární školu a její podmínky. Jedna z kapitol je rovněž věnována pedagogickému výzkumu, který mapuje oblast pregraduální přípravy učitelů v oblasti interkulturního vzdělávání.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Jireček, M. (2015). *Vývoj vyučovacího předmětu dějepis v letech 1918–2013*. Brno: Masarykova univerzita.

Kniha představuje analýzu vývoje vyučovacího předmětu dějepis v českých zemích od roku 1918 do roku 2013. Pokouší se zachytit zejména vývoj postavení (např. časové dotace), cílů a obsahu tohoto předmětu. Sleduje školy odpovídající druhému stupni dnešní základní školy. Analýza je založena na výzkumu základních kurikulárních dokumentů vydávaných na státní úrovni jako závazné – zejména učebních plánů a osnov. Závěry získané analýzou kurikulárních dokumentů jsou ověřovány a doplňovány pomocí analýzy odborné literatury a dobových odborných časopisů. Práce se pokouší zachytit také kontext vývoje sledovaného vyučovacího předmětu, zejména vývoj naší školské soustavy a sledovaného typu školy.

Prudký, L. (2015). *Rozvoj osobnosti vysokoškoláků jako součást kvality výuky (Témata a otázky k pojetí vysokoškolského studia jako učení se svobodě)*. Brno: CDK.

Publikace se zabývá dosud málo respektovanou problematikou – působením vysokých škol jako výchovných institucí. Součástí studia na vysoké škole je utváření osobnosti každého studenta. Utváření osobnosti je spojeno především s procesem interiorizace hodnot. Jde o to, jaké hodnoty vysoké školy a vzdělávání na nich studentům nabízí. Mělo by jít o hodnoty žádoucí. Publikace hodnotí aktivity spojené s učením se svobodě jako základ dobrého působení vysokých škol na rozvoj osobnosti jejich studentů. Rodíme se s dispozicí ke svobodě, bez učení se svobodě tyto dispozice ale neumíme uplatňovat. Do jaké míry se vysokým školám daří, aby se jejich studenti během studia současně učili svobodě, je atributem míry kvality těchto škol a studia na nich. Tuto dimenzi kvality vysokoškolského vzdělávání dosud téměř vůbec nebereme v úvahu.

Pravdová, B. (2014). *Já jako učitel: profesní sebepojetí studenta učitelství*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace předkládá výsledky kvalitativně orientovaného výzkumného šetření, jehož se zúčastnilo 204 studentů Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Teoretická část publikace je věnována konceptům sebepojetí a profesního sebepojetí a objasňuje význam pozitivního profesního sebepojetí pro práci učitele. V rámci výzkumu byl využit design zakotvené teorie a multimetodický přístup k získávání dat, který ověřil volnou výpověď jako validní nástroj k šetření profesního sebepojetí. Výsledková část práce seznamuje s dominantními aspekty profesního sebepojetí studentů učitelství a s jejich vztahem ke konceptům sebediskrepanční teorie – ideálnímu, požadovanému a skutečnému Já. Dále přibližuje tzv. možná Já, tedy chtěné a nechtěné představy studentů o jejich budoucím vývoji v roli učitele. Pozornost je věnována procesu utváření profesního sebepojetí – jeho klíčovými faktorům i jednotlivým etapám. Publikace přináší i nástin možných či žádoucích intervenčních zásahů ze strany vzdělavatelů budoucích učitelů, jimiž je možno proces utváření profesního sebepojetí studentů učitelství v rámci pregraduální přípravy podpořit.

Chvál, M., Procházková, I., & Straková, J. (2015). *Hodnocení výsledků vzdělávání didaktickými testy*. Praha: ČŠI.

Cílem publikace je poskytnout učitelům, ředitelům škol i dalším uživatelům komplexní informaci o didaktických testech a jejich specifické úloze při hodnocení výsledků vzdělávání. V publikaci jsou i metodologicky náročnější kapitoly věnující se tvorbě úloh a testů, obohacené množstvím konkrétních ukázek. Může být tedy užitečná i doktorandům a dalším zájemcům, kteří se tvorbou testů zabývají. Vše je pojednáno v rámci klasické teorie testů jen s náznaky směrem k Item Response Theory.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Rabušic, L., Mareš, P., & Soukup, P. (2015). *Analýza sociálněvědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita.

Autoři v knize vysvětlují, jak provádět statistickou analýzu pomocí programu SPSS. Jednoduchým způsobem přitom studentům prezentují principy statistiky, významné metodologické aspekty analýzy dat a provádějí je možnostmi systému SPSS při realizaci potřebných výpočtů a výstupů jak numerického, tak grafického charakteru. Kromě teoretického vhledu obsahuje učebnice i praktické rady a je doplněna datovými soubory a pomůckami pro praktickou analýzu dat a úlohami k procvičování. Podobná učebnice analýzy dat v sociálních vědách doposud nebyla v České republice vydána; bude tedy přínosem jak pro studenty sociálněvědních oborů, tak i pro výzkumníky.

Syslová, Z., & Chaloupková, L. (2015). *Rámcem profesních kvalit učitele mateřské školy*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace je jedním z výstupů projektu Rozvojem osobnostních a profesních kompetencí učitelů MŠ a ZŠ k vyšší kvalitě vzdělávání, který reagoval na připravovaný kariérní systém. V rámci projektu bylo realizováno ucelené vzdělávání předškolních pedagogů s cílem rozvinout osobnostní a profesní kompetence potřebné pro individualizaci a diferenciaci vzdělávání a dovednosti potřebné pro mentoring v mateřské škole. Účastníci pracovali s evaluačním nástrojem Rámcem profesních kvalit učitele mateřské školy. Pro lepší pochopení kritérií evaluačního nástroje vznikly videonahrávky. Kniha poskytuje podporu, jak s videonahrávkami pracovat a jak podporovat profesní rozvoj učitelů mateřských škol na pracovišti.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

Kratochvílová, J., Horká, H., & Chaloupková, L. (2015). *Rozvoj osobnostních a profesních kompetencí učitele 1. stupně základní školy*. Brno: Masarykova univerzita.

Publikace přináší poznatky k hlubšímu přemýšlení o práci učitele a příp. k (sebe)hodnocení dosavadního učitelského počínání. Pojednává o učiteli v různých rolích, zvláště tvůrce učebního prostředí, diagnostika a autodiagnostika a reflektivního praktika. K stěžejním tématům náleží výukové strategie na podporu diferenciaci a individualizace ve výuce a zjišťování výsledků práce žáka a hodnocení jeho individuálního pokroku a pedagogická diagnostika v inkluzivním prostředí třídy. Dále jsou prezentovány výsledky reflexe a sebereflexe účastníků seminářů v rámci projektu „Rozvojem osobnostních a profesních kompetencí učitelů MŠ a ZŠ k vyšší kvalitě vzdělávání“ a jejich inspirativní příklady z praxe.

Kniha je zdarma ke stažení [zde](#).

VÝZVA PRO AUTORY

Pedagogika chystá monotematické číslo v roce 2016

Vzdělávání a profesní rozvoj učitelů v teoretické a výzkumné reflexi

Garanty čísla jsou: prof. PhDr. Vladimíra Spilková, CSc., a doc. PhDr. Tomáš Janík, Ph.D.

Monotematické číslo bude věnováno tématu vzdělávání a profesního rozvoje učitelů v širším sociokulturním kontextu. Kvalita přípravného a dalšího vzdělávání učitelů a podpora jejich profesního rozvoje se v posledních desetiletích dostaly celosvětově do centra pozornosti pedagogické teorie, výzkumu a vzdělávací politiky. Výzkumně je prokázáno, že kvalita učitelů je nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím výsledky školního vzdělávání. Proto většina vyspělých zemí zaměřuje pozornost tímto směrem a investuje nemalé prostředky do zkvalitňování přípravy učitelů i do systému podpory jejich celoživotního profesního rozvoje.

V ČR byl a dosud je tento fenomén výrazně podceněn, mnozí odborníci mluví dokonce o krizi učitelské profese. V posledních letech se objevily náročné výzvy – zejména problém nekvalifikovaných učitelů, stárnutí učitelských sborů, nezájem mladých lidí o studium učitelství,

odchody z profese. Další aktuální problémy, které komplikují úsilí o zkvalitňování učitelského vzdělávání, jsou spojeny zejména s neexistencí obsahových standardů pro učitelskou profesi a přípravu na ni, s vnucenou strukturací studijních programů učitelství, dlouhodobým podfinancováním studijních programů, v jehož důsledku je ohrožena kvalitní realizace studia (tlak na masovou výuku, nedostatek praxe apod.), s nedostatečnou rozvinutostí některých oborových didaktik, které by měly být pilířem studia, aj.

Cílem tohoto monotematického čísla je poskytnout prostor pro teoretickou a výzkumnou reflexi vývoje v učitelském vzdělávání v posledních letech, analyzovat klíčové problémy, prezentovat výzkumně ověřené inovativní přístupy k obsahu i procesům přípravného a dalšího vzdělávání učitelů, nabídnout k diskusi expertní pohledy na řešení aktuálních problémů, klíčové koncepty a teoretická východiska pro proměnu kurikula učitelského vzdělávání, zejména jeho pedagogicko-psychologické a oborovědidaktické složky. Příspěvky se mohou vztahovat k jednotlivým fázím profesionalizačního kontinua, které sahá od získávání kvalitních zájemců o studium učitelství přes přípravné vzdělávání a uvádění do profese až k podpoře profesního rozvoje a dalšímu vzdělávání učitelů.

Očekáváme teoretické, empirické a metodologické příspěvky včetně textů analyzujících danou problematiku v historicko-srovnávací perspektivě či v širším kontextu vzdělávací politiky.

Časový plán přípravy monotematického čísla:

- Do 31. 1. 2016 zasílejte abstrakty v rozsahu max. 2 stran (3600 znaků) na adresu pedagogika@pcuni.cz s poznámkou „Monočíslo“. V abstraktu, prosím, uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ – teoretická, přehledová, metodologická, výzkumná studie; předpokládaný rozsah, cíl a obsah příspěvku.
- Do 28. 2. 2016 budou abstrakty posouzeny guaranty čísla a autoři obdrží vyrozumění o dalším postupu.
- Do 30. 4. 2016 budou odevzdávány studie vycházející z akceptovaných abstraktů. Následně studie projdou standardním recenzním řízením a autoři budou informováni a požádáni o případné úpravy textů do 30. 6. 2016.

VÝZVA PRO AUTORY Pedagogika chystá anglické číslo v roce 2016

Special Monothematic Issue: Reconsidering Educational Research

Editors: Marit Honerød Hoveid, Iva Stuchlíková

This monothematic issue aims to provide a range of perspectives re-considering decisive methodological and metatheoretical issues in educational research. Research on education is becoming more and more diversified, introducing new questions, methods, procedures, and pathways on the one hand, and becoming more routinized and nested within “topical issues” on the other. As researchers we must from time to time re-consider not only questions about “how to” investigate given phenomena, but also questions related to why, what, in which context, and for what purposes we engage in this research endeavour. This reflexive stance towards educational research raises questions such as these. What are (relevant) data? What is taken for granted when implementing a particular design or method? To what extent can the limitations of a specific approach be surpassed? How do the values and backgrounds

embedded in doing educational research have an impact? What role does normativity play and what are the limits to empirical research in education?

We expect papers dealing with philosophical, methodological, and empirical topics relevant for such considerations. Examples of such topics could be: the advantages and disadvantages of meta-analyses; interdisciplinary research issues – e.g. intertwined biological, educational, sociological, and psychological approaches to learning; the consequences of different conceptualisations of the quality of education for preferred research practices; design and its possible impact on bias in the interpretation of results, the possibilities for validating and contextualizing data in quantitative designs, etc. On the contrary, studies discussing particular problems related to the single-study application of a specific method or statistical approach are not assumed to be proper candidates for publication in this monothematic issue.

Timetable:

- Abstracts (up to 2 pages) by January 31, 2016
- Please send the abstracts to the address pedagogika@pedf.cuni.cz (Subject “Special issue”). Please specify: author(s), title, type of the paper (theoretical, survey, methodological study, research study), the approximate number of pages, and the aim and content of the paper.
- Authors will receive notification of the acceptance of an abstract by February 29, 2016.
- Papers based on abstracts to be submitted by April 30, 2016.
- Reviews to be sent to the authors during May and revised texts expected by June 30, 2016.

VÝZVA PRO AUTORY Sociální studia

Výzva k nabídce článků a návrhů tematických bloků/čísel

Časopis Sociální studia vyzývá k nabídce odborných článků a recenzí do tematicky otevřených čísel. Odborné zaměření časopisu je primárně sociologické, avšak přijímáme také sociologicky poučené a sociologicky relevantní příspěvky z jiných sociálněvědních a humanitních oborů (antropologie, etnologie, historie, filozofie, politologie, pedagogiky). Vítány jsou stati, které nabízejí nové cesty k porozumění společenským otázkám či originální kritické komentáře k aktuálně probíhajícím debatám v sociologii a sociálních vědách. Časopis je otevřený příspěvkům, které reflektují nově se vynořující a provokativní otázky ať již substantivního, konceptuálního, teoretického nebo metodologického charakteru. Současně podporuje texty, které se soustředí na oblast střední Evropy nebo napomáhají zprostředkovat mezi děním v tomto regionu a mezinárodními odbornými debatami.

Redakce přijímá rukopisy v elektronické podobě ve standardních textových formátech a ve dvou verzích: anonymizované a neanonymizované.

Zároveň vyzýváme k zasílání návrhů na tematické bloky a tematická čísla (1 normostrana) a s tím související hostující (spolu)editorství. V případě zájmu očekáváme dodání následujících informací:

- tematické zaměření bloku/čísla (včetně jeho zdůvodnění)
- zamýšlený počet příspěvků a předběžný návrh oslovených autorů/autorek
- časový rozvrh přípravy
- způsob výběru přispěvatelů a přispěvatele
- doložení dosavadní (spolu)editorské zkušenosti

Rukopisy textů i návrhy tematických bloků/čísel zasílejte průběžně na redakční adresu: socstud@fss.muni.cz.

Bližší informace vám redakce ráda sdělí na vyžádání.

Vážené členky a členové České asociace pedagogického výzkumu,

vlastní, byť minimální rozpočet je jedním z předpokladů úspěšného fungování asociace. Zajišťujeme tak hladký chod asociace a mimo jiné tak můžeme např. platit každoroční poplatek evropské asociaci a poskytnout tak našim členům výhodu sníženého poplatku na jejich každoročních konferencích. I proto je podle článku V., bodu 4. Stanov ČAPV jednou z povinností člena pravidelně platit členské příspěvky.

Žádáme tedy všechny členy o brzkou úhradu dosud neuhrazených členských příspěvků. Členské příspěvky jsou stanoveny ročně ve výši 300,- Kč (základní), příp. 200,- Kč (snížená sazba jen pro interní doktorandy). Členský příspěvek se hradí za celý kalendářní rok.

Účet ČAPV, na který je možno členský příspěvek poukázat, je veden u České spořitelny pod číslem účtu 000000 – 2051199389 / 0800 (pobočka Felberova 4, Liberec), jako variabilní symbol uvádějte své členské číslo.

Své členské číslo najdete na webových stránkách Asociace, kde je jmenný seznam členů s uvedením členského čísla (<http://www.capv.cz>; Základní údaje → Seznam členů, nebo přímý odkaz zde <http://www.capv.cz/zakladni-udaje-o-capv/lenstvi-v-apv/seznam-clenu>). Zde je uveden seznam všech (i neplatících) členů.

V případě nejasností se obraťte na tajemníka ČAPV (Mgr. Pavel Čopf, email: 329107@mail.muni.cz) nebo i přímo na předsedu (novotny@phil.muni.cz, tel. 549 495 631).

Petr Novotný, předseda

Redakční poznámka: Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících. Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na knecht@ped.muni.cz.

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně anebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány opakovaně vždy ve dvou po sobě následujících číslech. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

MASARYK UNIVERSITY
FACULTY OF ARTS
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL SCIENCES

International symposium on

INTERGENERATIONAL LEARNING:

WORKPLACE LEARNING, COMMUNITY LEARNING AND LEARNING WITHIN THE FAMILY

This theme for the international symposium has been chosen on the premise that intergenerational learning naturally accompanies us through all stages of life. Consequently, it is relevant to inquire under which conditions and circumstances intergenerational learning takes place and what its benefits are. Understanding this shapes our definition of intergenerational learning. EAGLE (European Approaches to Inter-Generational Lifelong Learning) defines intergenerational learning as “a process through which individuals of all ages acquire skills and knowledge, but also attitudes and values, from daily experience, from all available resources and from all influences in their own ‘life worlds’.” If we think of intergenerational learning as a set of specifically created activities, then we can use Fischer’s definition viewing intergenerational learning as “a practice that aimed to bring people together in purposeful, mutually beneficial activities, which promoted greater understanding and respect between generations and could contribute to building more cohesive communities.”

Field of interest of this symposium is defined by three environments where intergenerational learning can occur:

- Workplace
- Community
- Family

Format of symposium: Invited lectures + Workshops + Round table

When: November 18 – 20, 2015

Where: Faculty of Arts, Department of Educational Sciences, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Organizers:

Department of Educational Sciences, Faculty of Arts, Masaryk University
ASEM Education and Research hub for LLL (Research network 2: Workplace learning)

See: intergenerationallearning.cz

Časopis Komenský číslo 2, ročník 140

Prosincové číslo časopisu Komenský otevíráme rozhovorem s tak trochu vánoční tematikou. Se spisovatelem Janem Opatřilem jsme hovořili o ústředním hrdinovi jeho knížek – o kapříkovi Metlíkovi. Dozvíme se nejen, jak probíhá tvorba literatury pro děti, ale také to, jak je možné knížky dětem zprostředkovat přímo ve škole. V neposlední řadě stojí za zamyšlení, kolik výchovných situací je všude kolem nás, třeba i v příběhu z jednoho českého rybníka.

Výzkumné články pojí téma komunikace ve školní třídě. „Nelze nekomunikovat“, postuloval americký psycholog Paul Watzlawick. V práci učitele je to obzvláště patrné. V článcích *Z výzkumu* navazujeme na téma **dialogického vyučování**, které v minulém čísle představila Klára Šedřová. Tentokrát se k ní přidala Jana Hrubá, která se podělila o ukázky dialogického vyučování ze své výuky. Vnitřní dialog jako rovinu komunikace vedoucí k určitému sebepojetí nalezneme v článku od Blanky Pravdové, která se zaměřila na **motivaci studentů k volbě učitelských oborů**. Anna Dubská se zabývá zejména fonetickou stránku komunikace, ve svém výzkumu hledá **souvislost mezi hudebními schopnostmi a výslovností v angličtině**. Na **interaktivní tabule** zaostřila svoji pozornost Alena Dobrovolná, která zaznamenávala ve svém výzkumu proměny interakcí ve třídě právě v souvislosti s využíváním této didaktické pomůcky.

Také rubrika *Do Výuky* nabízí podněty k pedagogické komunikaci. Nejprve představíme **metodu splývavého čtení Sfumato®**, která reprezentuje méně tradiční způsob, kterým se lze naučit číst. Druhý článek v této rubrice nese název *Když děti učí děti* a je z něj zřejmé, že ukazuje **význam žákovských interakcí pro proces učení**. Další příspěvek nás zavede do Muzea romské kultury, konkrétně **do jedné z dílen určených pro žáky základních škol**. Praktický námět do výuky nese pracovní list s názvem **Komunikační a slohová výchova. Kdo jsem?** Autorka v něm vede žáky k sebepoznání a integruje tak slohovou výchovu a osobnostně sociální výchovu. Na problematiku slohového vyučování navazuje poslední text, který čtenáře provede **výukou vypravování**.

Navštivte nás na webu <http://www.ped.muni.cz/komensky>

Výzva pro autory k zasílání příspěvků do monotematického čísla PedOr 4/2016

Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání

Redakce PedOr vypisuje monotematické číslo 4/2016 s názvem *Metodologie a metody ve výzkumu vzdělávání* se záměrem nastartovat metodologické a epistemologické debaty v pedagogice, které jsou pro každý obor velmi cenné a jsou známkou jeho vyspělosti a zdravého vývoje.

Monočíslem bychom rádi volně navázali na PedOr 4/2013, v níž si redakce kladla za cíl přispět k rozpracování metodologických standardů v pedagogice. Ambicí redakce je prostřednictvím monočísla představit nové výzkumné metody, resp. výzkumné metody v pedagogice u nás nepříliš často používané, a zároveň kriticky poukázat na některá úskalí tradičně využívaných výzkumných metod, postupů a přístupů, vč. nastínění možných cest k jejich překonání. Avizované číslo reaguje na skutečnost, že ve výzkumu vzdělávání doposud nejsou v dostatečné míře etablovány metodologické přístupy a metody, které na výzkumném poli ostatních sociálních a humanitních věd přinesly originální a užitečné poznatky, které se zároveň staly prostředkem k legitimizaci a obnovení zájmu o poznání produkované sociálněvědními a humanitně orientovanými obory.

Pozice pedagogiky na pomezí sociálněvědních a humanitních oborů vytváří jedinečnou příležitost pro filozofické, metodologické i ryze praktické zhodnocení široké palety výzkumných přístupů a metod. Redakce uvítá rukopisy studií i diskusních příspěvků, které budou mimo jiné tematizovat (1) kritické i analytické přehledy výzkumných metod aktuálně užívaných ve výzkumu vzdělávání; (2) příklady a zásady úspěšné aplikace tradičních nebo inovativních výzkumných metod/metodik; (3) hodnocení a kritéria kvality výzkumu vzdělávání; (4) paradigmatické směry, teoretické koncepty a přístupy relevantní pro metodologii výzkumu vzdělávání.

Časový plán přípravy monotematického čísla je následující:

- Abstrakty příspěvků v rozsahu 1–2 stran zasílejte do 30. 11. 2015 na knecht@ped.muni.cz
- V abstraktu uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ: studie (rozsah cca 20 normovaných stran); diskusní příspěvek nebo esej (rozsah cca 10 normovaných stran), cíl a obsah příspěvku.
- Abstrakty budou posouzeny garanty čísla a do 15. 12. 2015 obdrží jejich autoři vyrozumění o dalším postupu.
- Termín pro odevzdání studií je stanoven na 15. 2. 2016.
- Následně studie projdou standardním recenzním řízením – recenzní posudky budou autorům průběžně zasílány spolu s žádostí o provedení úprav do 30. 4. 2016.
- Následně bude číslo redakčně zpracováno a předáno do tisku.

Garanty a editory čísla jsou:

Mgr. Petr KNECHT, Ph.D., Mgr. Kateřina LOJDOVÁ, Ph.D., doc. PaedDr. Jana MAJERČÍKOVÁ, Ph.D.

Studia paedagogica

4/2016

Issue Topic: Childhood

Editors: Francesca Gobbo, Roman Švaříček

We are opening the next English-language issue of *Studia paedagogica* to contributions dealing with childhood. Childhood long ago stopped being perceived as a marginalized social phenomenon in a world focused on adults and has become a significant domain worthy of social science inquiry. Nevertheless, we believe that if we enlarged the scale of the map of childhood, we would see many blank spaces. Therefore, we would like to devote the next monothematic issue of *Studia paedagogica* to mapping these still-unexplored areas using an ethnographic micro-perspective.

The issue is open to contributors engaged within the fields of education, psychology, sociology, and anthropology who would focus on childhood in the European region. Childhood as a social category and an area of educational policy and practice may be examined from many different perspectives, using various theoretical frames focusing on diverse aspects. However, we would like to concentrate in particular on the following four areas.

1) **Metamorphoses of childhood**

The conceptualization of childhood is considerably influenced by the contemporary globalizing world and the technological and economic changes taking place in it. Childhood is such an integral part of society that it is literally connected with the complex nature of the world. Globalization makes it possible to spread universal concepts and helps to create new constructs of childhood. Within these constructs, children are seen as subjects actively participating in the social world, though childhood has also been treated as preparation for life, especially in the Western world. Technological and economic accents blur the boundary between childhood and adulthood; therefore, we often hear of the disappearance of childhood (Postman), the prolongation of childhood (Prout), the enterprising subject (Rose), and the child as a customer (Castenada). Despite this, we are interested in, for example, whether the idea of an innocent childhood, where a child has to be protected from the adult world, still reflects the original concept or whether it has new content.

In connection with the changes that the concept of childhood is undergoing, the nature of parenthood, which is strongly influenced by the media discourse, is also changing. Before we can say how parenting is changing, we should first know how the everyday life of a child looks. There is a lot of room for the application of ethnographic research methods because our goal is to get a true and vivid picture of a child's ordinary day. What role do parents, schools, and peers play in it? How do today's parents raise their children? What are the roles and functions of childcare institutions?

Do these institutions contribute to the debate about carer gender and, in more general terms, to the role of fathers in relation to childhood? As some authors write about superchildren (Eisenberg), can we analogously speak about superparents? Do any of Qvortrup's (1995) nine paradoxes, for example postulating that parents think that it is good to be with their children, but spend more and more time each day without their children, still hold?

2) Socialization

The society shapes the child, and the child, in turn, naturally shapes the society through the formation of interpersonal relationships. The human body is at birth neither biologically nor socially completed (Shilling). The individual is thus integrated in a society that they are actively forming themselves, especially in the family environment (Corsaro). The maintenance of relationships in the family, where the child is familiarized with the patterns of social relationships, is traditionally viewed as the basis of successful socialization. We are interested in how a child perceives the relationship level of its primary social environment. How does it represent these relationships? What language does it use to speak about them?

Parents and significant others mediate the social world to the child (Berger, Luckmann). By internalization, the child receives social reality, or a version of reality mediated by adults, as part of the primary socialization. Therefore, parents serve as mediators between the society and the child; we are interested in how this learning takes place. The child is able to follow normal interpersonal interactions and communication patterns within its environment. How do children learn values, relationships, and the world? Are we really obsessed with the problems of children (Ariés)?

3) The body and disciplining practices

The institution of family is based on a number of particular communication practices which are seen as normal and natural in the school environment. These communication practices take place both verbally, on the level of discourse, i.e. in language, and non-verbally, on the level of the body. The body is viewed as a source and product of social and cultural processes, but above all, we are interested in how the body is experienced, interpreted, and completed during childhood. The culture of adults and their own body experiences certainly strongly affects how the body is represented, and lived, for the child.

One of the central questions is how the body is formed through disciplining techniques. How does education on the one hand, along with nutrition, hygiene, and exercise, co-create for the child the sense of its own body? How do children in today's society, influenced by media discourses, perceive their own bodies? How does the school oversee corporeality through regulatory practices? How do, on the other hand, children learn to use their bodies to resist the disciplining practices of the adult world?

We wonder how it is possible to approach the materiality of the body. What discourses affect our cognition of the body, and in what ways, if we maintain Foucault's assumption that social phenomena are constructed from within discourses?

4) Methodological issues of childhood research

Current research of childhood is often poetically referred to as a step away from modernity (Prout), since there has been a change in the conceptual understanding and interpretation of childhood. The biologizing view (Darwin) of childhood, emphasizing nature, was replaced by the social constructivist view (Vygotsky), giving way to the attempts of many authors to synthesize the separating dualistic view (Prout). Is it possible to overcome the separating dualism? Which new methodological questions emerge in the research of children? What new challenges do researchers face in dealing with childhood? Will the new experimental paradigms in the humanities help better respond to the old research questions? What new ethical consequences does research on childhood inevitably bring?

These questions cannot cover the whole scope of the field. Still, we hope they will help to inspire authors to submit their original empirical and/or theoretical papers for publication.

The deadline for full texts is **30 June 2016**. All contributions will be peer reviewed before being accepted for publication. The issue of the journal will be published in **English in December 2016**. The editors of the *Childhood* issue are Francesca Gobbo and Roman Švaříček. You can find more information as well as more detailed author guidelines at:

www.studiapaedagogica.cz